

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Informerende raadsbrief Vaststelling Hitteprotocol	3916134		23 juni 2025

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren wij u dat het Hitteprotocol gemeente Hengelo is vastgesteld. Door klimaatverandering wordt het steeds warmer. Hierdoor zal, naar verwachting, het aantal warme periodes en daarmee hittestress en gerelateerde gezondheidsproblemen, in de toekomst toenemen. Met name kwetsbare inwoners ervaren hier last van.

Het Hitteprotocol beschrijft de rol- en taakverdeling van betrokken partners tijdens een periode van aanhoudende of extreme hitte, met als doel de (kwetsbare) inwoners te beschermen tegen de gezondheidsrisico's van aanhoudende hitte. Het Hitteprotocol is een doorvertaling van het Nationaal Hitteplan. Met het Hitteprotocol geven we uitvoering aan de Klimaatadaptatiestrategie en de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie 2023 – 2025. Ook draagt het Hitteprotocol bij aan de ambities van de Nota Gezondheid.

Het Hitteprotocol is opgesteld in samenwerking met (maatschappelijke) partners. Het protocol is bedoeld om hittestress gerelateerde gezondheidsklachten bij inwoners van Hengelo zoveel mogelijk te voorkomen. Het Hitteprotocol besteedt extra aandacht aan kwetsbare groepen, zoals ouderen, jonge kinderen en mensen met een laag inkomen.

Als gemeente hebben wij een coördinerende en faciliterende rol. We dragen zorg voor de evaluatie en doorontwikkeling van het Hitteprotocol. Daarbij brengen we verschillende partners bij elkaar en kijken we of het netwerk uitgebreid kan worden. Het Hitteprotocol is daarom een dynamisch document.

Met het Hitteprotocol willen we via lokale partners zoveel mogelijk kwetsbare inwoners op de juiste manier informeren en ondersteunen over wat te doen tijdens periodes van hitte. Op 2 juni hebben we aandacht besteed aan Heat Action Day. Tijdens deze dag hebben we aandacht gegeven aan hitte en de gevolgen hiervan op onze social media kanalen en is in de Wijkhuysen materiaal uitgedeeld van het Rode Kruis.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

[Signature]

De heer S.W.J.G Schelberg

Bijlagen: 1

Hitteprotocol

26 mei 2025

Gemeente
Hengelo

INHOUD

WAAROM
een hitteprotocol?

HOE
is dit hitteprotocol
opgesteld?

WIE
beschermen we
met dit
hitteprotocol?

WAAR
in de gemeente is
het hiterisico het
grootst?

WAT
doen we voor,
tijdens en na een
hitte-periode?

**Aanvullende
INFORMATIE**

*Klik om naar de
verschillende
hoofdstukken te
gaan*

*Klik om naar het
hoofdmenu te gaan*

WAAROM

Waarom een hitteprotocol?

Dit hoofdstuk bespreekt de aanleiding voor het opstellen van een hitteprotocol en geeft een toelichting op het doel van het hitteprotocol.

Aanleiding

Doel

*Klik om direct naar het
hoofdstuk te gaan*

Aanleiding

Het wordt warmer

Door klimaatverandering wordt het wereldwijd steeds warmer. In Nederland stijgt de temperatuur zelfs harder dan het mondiale gemiddelde. Sinds het begin van de metingen in 1901 is de gemiddelde temperatuur al met 2,4 °C gestegen. De [KNMI'23 klimaatscenario's](#) laten zien dat niet alleen de gemiddelde temperatuur stijgt, waardoor het aantal zomerse dagen toeneemt, maar dat ook hitte-extremen toenemen. Hittegolven nemen toe in frequentie, intensiteit en duur. In stedelijke gebieden wordt het warmer dan in het buitengebied doordat versteende oppervlakken, zoals gebouwen en wegen, veel warmte vasthouden en uitstralen. Hierdoor kan het in stedelijke gebieden wel 3 tot 8 graden warmer zijn dan in het buitengebied. Dit fenomeen wordt ook wel het [hitte-eiland effect](#) genoemd.

Gezondheidseffecten hitte

De toenemende temperatuur beïnvloedt de kwaliteit van leven en de gezondheid van onze inwoners. We spreken van hittestress wanneer mensen gezondheidsklachten ervaren doordat ze door hoge temperaturen en luchtvochtigheid niet meer in staat zijn hun lichaamstemperatuur goed te reguleren. Drie factoren bepalen het hiterisico: weer en klimaat, kwetsbaarheid (aanpassingsvermogen en gevoeligheid) en blootstelling (Figuur 1). De mate van

hittestress is afhankelijk van de hoogte van de gevoelstemperatuur. Tabel 1 geeft inzicht in de verschillende gradaties van hittestress bij wisselende gevoelstemperaturen. Hoewel het weer en klimaat voor iedereen gelijk zijn, verschillen de mate van kwetsbaarheid en blootstelling. Persoonlijke kenmerken zoals leeftijd of bestaande gezondheidsproblemen kunnen de kwetsbaarheid vergroten. Ook woonomstandigheden en het sociale netwerk van iemand kunnen de mate van kwetsbaarheid beïnvloeden. Daarnaast bepaalt de mate van blootstelling aan hitte het risico, bijvoorbeeld bij mensen die buiten in de volle zon werken of bezoekers van een evenement.

Langdurige blootstelling aan hoge gevoelstemperaturen kan bij met name kwetsbare groepen, zoals ouderen en jonge kinderen, leiden tot oververhitting, hitte-uitputting en tot een hitteberoerte.

Tabel 1 – Gradaties van hittestress (Klimaat-effectatlas)

Gevoelstemperatuur (°C)	Ervaring	Fysiologisch stressniveau
18-23	Comfortabel	Geen stress
23-29	Beetje warm	Lichte hittestress
29-35	Warm	Matige hittestress
35-41	Heet	Grote hittestress
>41	Zeer heet	Extreme hittestress

In extreme gevallen kan hittestress zelfs leiden tot sterfte. Tijdens een hittegolf stijgt het sterftecijfer in Nederland met ongeveer 12% (Factsheet hittestress TNO). Dat komt neer op ongeveer 40 sterftegevallen per dag extra. Hittestress is een serieus probleem, maar wordt nog te vaak onderschat. Mede hierdoor zijn de openbare ruimte, onze woningen en de zorg voor kwetsbare inwoners in Nederland nog onvoldoende aangepast aan de gevolgen van hitte. >

Figuur 1 De drie factoren die het hiterisico beïnvloeden

Nationaal Hitteplan

In 2007 is het Nationaal Hitteplan opgesteld. Het Nationaal Hitteplan wordt geactiveerd als een periode van aanhoudende of extreme hitte wordt verwacht. Met het Nationaal Hitteplan maakt het RIVM organisaties, professionals en vrijwilligers die betrokken zijn bij de zorgverlening aan ouderen en chronisch zieken extra alert op een aankomende periode van hitte. Organisaties kunnen zich bij het RIVM [aanmelden](#), waarna zij een waarschuwing krijgen op het moment dat het Nationaal Hitteplan geactiveerd wordt. Zo kunnen zij passende maatregelen nemen om overlast en gezondheidseffecten te voorkomen en beperken.

Met het Nationaal Hitteplan worden echter niet alle kwetsbare inwoners (voldoende) ingelicht over de gezondheidsrisico's van hitte, zoals zelfstandig wonende ouderen en minima. Het is daarom belangrijk dat er een lokale doorwerking van het Nationaal Hitteplan wordt opgesteld.

Gezond en Actief Leven Akkoord

In februari 2023 hebben diverse gemeenten, GGD-en, zorgverzekeraars en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het [Gezond en Actief Leven Akkoord \(GALA\)](#) ondertekend. Het GALA erkent de impact van hitte op een gezond en actief leven. Een van de beoogde resultaten is dat VWS en gemeenten inzetten op meer kennis en maatregelen om (kwetsbare) mensen zo goed mogelijk te beschermen tegen hitte, allergieën, infectieziekten en Uv-straling. Een van de voorgestelde acties op het gebied van

hitteadaptatie voor gemeenten is het opstellen van een hitteprotocol.

Klimaatadaptatie in de gemeente Hengelo

Zoals beschreven is het de verwachting dat het aantal warme perioden, en daarmee hittestress en gerelateerde gezondheidsproblemen, in de toekomst toe zullen nemen als gevolg van klimaatverandering. Om deze reden is gemeente Hengelo al een aantal jaren bezig met klimaatadaptatie. Zo is in 2022 de [klimaatadaptatiestrategie](#) vastgesteld, waarin staat beschreven hoe de gemeente Hengelo om wil gaan met de gevolgen van klimaatverandering. In deze strategie is opgenomen dat klimaatverandering niet tot ernstige gezondheidsproblemen of tot een sterk verminderde leefbaarheid van de gemeente mag leiden. Op basis van de klimaatadaptatiestrategie is vervolgens een uitvoeringsagenda klimaatadaptatie opgesteld voor 2023 – 2025, waarin onder andere het opstellen van een hitteprotocol is opgenomen. Daarnaast komt het belang van klimaat- en hitteadaptatie ook terug in de (concept) [Omgevingsvisie Stedelijk Gebied](#) en de [Nota Gezondheid](#) (ambitie: werken aan een leefomgeving die een positieve bijdrage levert aan de gezondheid van Hengeloërs).

Hitteprotocol gemeente Hengelo

Om invulling te geven aan de bovenstaande ambities en als gemeente goed voorbereid te zijn op warme periodes, is een hitteprotocol opgesteld. Dit hitteprotocol is een doorvertaling van het Nationaal Hitteplan, waarbij de boodschap wordt

geconcretiseerd op basis van de lokale situatie en vervolgens breder wordt verspreid onder lokale partijen. Het hitteprotocol is een gezamenlijk plan van diverse (maatschappelijke) organisaties. Het plan beschrijft de rol- en taakverdeling van de betrokken partners tijdens de verschillende fases van een warme periode. Door op de hoogte te zijn van elkaars taken en actief samen te werken kunnen we ons als gemeenschap effectief voorbereiden en reageren op warme periodes. Om op die manier gezondheidsrisico's voor onze inwoners te voorkomen en beperken.

Doel

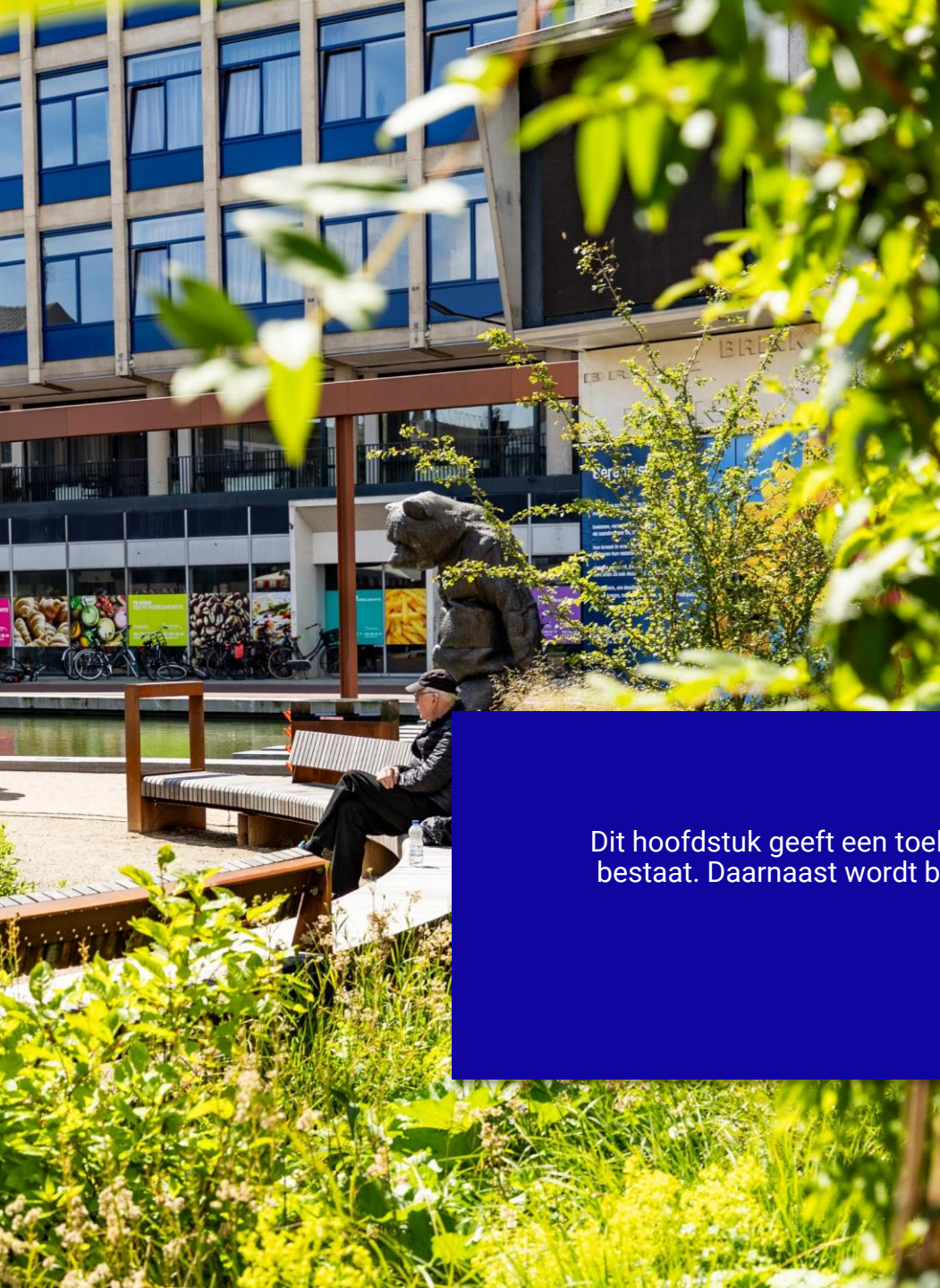

Het belangrijkste doel van het hitteprotocol is het beschermen van de inwoners van de gemeente Hengelo tegen de gezondheidsrisico's van aanhoudende hitte. Om dit doel te bereiken zijn er verschillende subdoelstellingen geformuleerd voor dit hitteprotocol:

- Het hitteprotocol geeft inzicht in concrete maatregelen die op zowel korte als lange termijn hittegerelateerde ongemakken, gezondheids- en welzijnsproblemen, ziekte en sterfte voorkomen en/of beperken;
- Het hitteprotocol vergroot de kennis en bevordert de zelf- en samenredzaamheid van onze inwoners;
- Het hitteprotocol geeft inzicht in rollen en taken voor de gemeente, de GGD, het Rode Kruis en lokale organisaties voorafgaand, tijdens en na een periode van aanhoudende hitte;
- Het hitteprotocol geeft inzicht in beschikbare kennis, informatie en benodigde middelen en biedt daarnaast een platform voor kennis- en ervaringsuitwisseling van betrokken lokale organisaties, met als doel het verbeteren van de zorg aan kwetsbare bewoners in de gemeente;

Deze doelstellingen worden behaald door het inrichten van een netwerk van (maatschappelijke) partners binnen de gemeente Hengelo. Elke partner speelt in verschillende fasen en op verschillende manieren een rol in het beheersen van de gezondheidsrisico's.

*Klik om naar het
hoofdmenu te gaan*

HOE

Hoe is dit hitteprotocol opgesteld?

Dit hoofdstuk geeft een toelichting van de cyclus van fasen waaruit het hitteprotocol bestaat. Daarnaast wordt beschreven hoe het hitteprotocol tot stand is gekomen en welke partijen bij dit proces betrokken zijn.

Cyclus

Proces

Partners

*Klik om direct naar het
hoofdstuk te gaan*

Cyclus

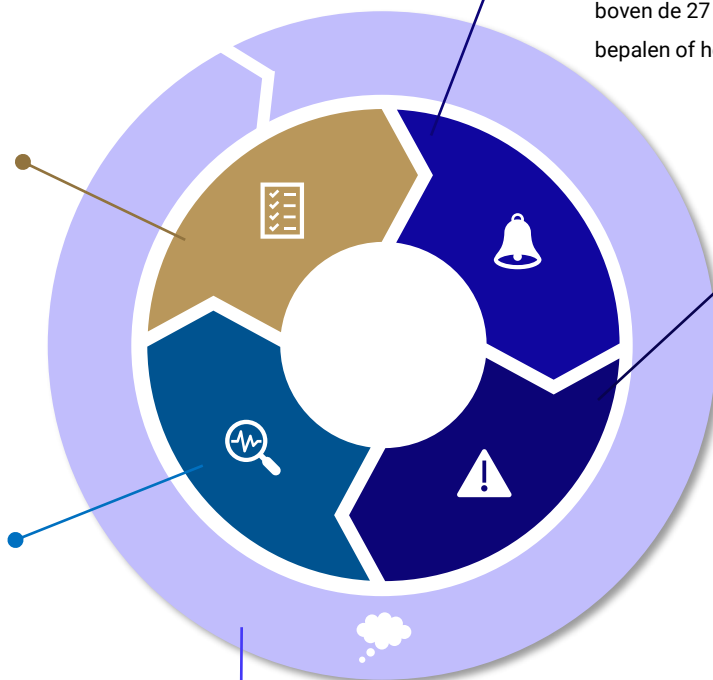
Dit hitteprotocol is een dynamisch document, dat jaarlijks wordt geëvalueerd en wordt aangescherpt en aangevuld waar nodig. Het opstellen, uitvoeren en aanscherpen van het hitteprotocol gaat volgens een jaarlijkse cyclus. Onderstaand figuur geeft de cyclus weer met de verschillende fases. Voor elke fase is aangegeven wanneer de fase het meest waarschijnlijk zal optreden. De fase kan echter ook buiten deze periode optreden.

Vorbereidingsfase | voorjaar

In deze fase bereiden organisaties zich voor op de komende zomer door hun kennis te actualiseren en het hitteprotocol en bijbehorende materialen voor te bereiden. Er vindt afstemming plaats tussen betrokken partners en wanneer wenselijk vindt er een gezamenlijks startmoment van de nieuwe cyclus plaats.

Monitoring en evaluatie | najaar

Deze fase vormt de brug naar het volgende jaar, waarin dezelfde cyclus wordt doorlopen. In deze fase wordt teruggeblikt op de afgelopen zomer. Hierbij is aandacht voor de uitvoering van het hitteprotocol, de betrokken stakeholders en de kwetsbare doelgroepen. Wanneer wenselijk kan het actieplan uitgebreid of aangescherpt worden.

Voorwaarschuwing | zomer

In deze fase maakt iedere organisatie zich klaar voor een mogelijke periode van hitte. De voorwaarschuwing start wanneer het RIVM een voorwaarschuwing melding af geeft. Deze melding komt een paar dagen voor een periode van hitte (de waarschuwing). Alle organisaties kunnen zich aanmelden voor de mailing van het Nationaal Hitteplan via deze [link](#). Een periode van hitte is voor het RIVM een periode van vier aansluitende dagen (of meer) waarbij de temperatuur boven de 27 °C komt. Ook de nachttemperatuur en de luchtvochtigheid bepalen of het RIVM een (voor)waarschuwing afgeeft.

Waarschuwing | zomer

De waarschuwing wordt actief wanneer het RIVM een waarschuwing afgeeft voor een periode van hitte. Hiermee wordt de meest acute fase van het Nationale Hitteplan en het lokale hitteprotocol actief. Het waarschuwingssysteem van het Nationaal Hitteplan activeert dus ook de waarschuwing van het lokale hitteprotocol. Organisaties zetten zich in deze periode in om ongemak en gezondheidsschade door hitte te voorkomen, en zelf- en samenredzaamheid te bevorderen.

Preventie, kennisontwikkeling en gedragsbeïnvloeding | doorlopend

Deze fase richt zich op de lange termijn en focust zich op preventieve maatregelen vanuit gebied, gebouw en gezondheid. De fase omvat het ontwikkelen van instrumenten en maatregelen om de impact van hittegolven te verminderen. Daarnaast richt het zich op het ontwikkelen, bevorderen en delen van kennis over de preventie en behandeling van oververhitting.

Proces

Om te komen tot een gedragen hitteprotocol voor de gemeente Hengelo zijn drie stappen doorlopen. De figuur onderaan deze pagina toont het proces van januari tot mei.

De eerste stap is de kick-off bijeenkomst, die heeft plaatsgevonden met interne beleidsmedewerkers van de gemeente Hengelo en de GGD. Zowel beleidsmedewerkers uit het sociale domein als het fysieke domein waren hierbij aanwezig. Tijdens deze bijeenkomst is zorgvuldig gekeken naar de verschillende kwetsbare groepen binnen de gemeente die extra bescherming nodig hebben

tijdens periodes van hitte. Gezamenlijk zijn de doelgroepen van het hitteprotocol en de bijbehorende relevante organisaties bepaald.

In de tweede stap is een werksessie georganiseerd waarin een groep relevante, lokale organisaties met elkaar in gesprek is gegaan over het thema hitte. Tijdens deze bijeenkomst stond het formuleren van concrete acties en verantwoordelijkheden per partij centraal.

In de laatste stap van het proces is het daadwerkelijke hitteprotocol opgesteld. In dit

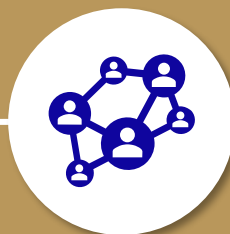
hitteprotocol zijn alle verzamelde gegevens, afspraken en acties gebundeld. Het concept is voorgelegd aan de diverse betrokken (maatschappelijke) partners. De ontvangen reacties, opmerkingen en aanscherpingen zijn meegenomen in het definitieve hitteprotocol voor aankomende zomer.

1. Interne startbijeenkomst

Informeren en bepalen
doelgroepen en te
betrekken organisaties

2. Verdiepende bijeenkomst met partners

Informeren en ophalen
maatregelen en
verantwoordelijkheden

3. Opstellen en opleveren hitteprotocol

Opstellen concept plan
incl. feedbackronde en
verspreiden definitief
hitteprotocol

Partners

Het hitteprotocol van gemeente Hengelo is een gezamenlijk plan van verschillende (maatschappelijke) partners die actief betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van het hitteprotocol. Deze partners zijn geselecteerd op basis van hun expertise en betrokkenheid bij het welzijn van onze inwoners. De partners zijn hiernaast weergegeven.

Binnen de gemeente Hengelo zijn er verschillende organisaties die beschikken over een eigen hitteplan of hitteprotocol. Het hitteprotocol van de gemeente Hengelo en de hitteplannen/-protocollen van specifieke organisaties hoeven elkaar niet in de weg te staan, maar kunnen elkaar juist versterken. De hitteplannen van organisaties zijn vaak doelgroepgericht en specifiek gemaakt voor de betreffende organisatie. Het hitteprotocol van de gemeente is een communicatieplan en focust zicht op alle inwoners van de gemeente. Het plan brengt professionele stakeholders van verschillende organisaties bij elkaar, waardoor er kansen ontstaan om van elkaars werkwijze te leren. Naast ervaringen en tips kunnen bijvoorbeeld (organisatiespecifieke) hitteplannen en informatiemateriaal worden uitgewisseld. Ook kan het hitteprotocol bijdragen aan een gezamenlijke, eenduidige, boodschap die alle organisaties uit kunnen dragen. Met als doel om samen beter voorbereid te zijn op toekomstige extreme hitte periodes.

Figuur 2 Overzicht actief betrokken partners

*Klik om naar het
hoofdmenu te gaan*

WIE

Voor wie is het hitteprotocol opgesteld?

Dit hoofdstuk beschrijft voor welke groepen mensen het hitteprotocol bedoeld is, zoals ouderen, jonge kinderen, mensen met chronische aandoeningen en andere kwetsbare groepen.

Kwetsbare doelgroepen

*Klik om direct naar het
hoofdstuk te gaan*

Kwetsbare doelgroepen

Het hitteprotocol is geschreven voor en door lokale organisaties die in contact staan met de inwoners van gemeente Hengelo. Het hitteprotocol is bedoeld om alle inwoners van de gemeente Hengelo tegen hitte te beschermen, maar besteedt hierbij extra aandacht aan kwetsbare doelgroepen. Niet alle inwoners van de gemeente zijn namelijk even kwetsbaar voor hitte. Op deze en de volgende pagina worden verschillende kwetsbare doelgroepen toegelicht.

Met dit hitteprotocol richten we ons op meerdere kwetsbare doelgroepen. Door de aangesloten partners ligt de focus in deze eerste versie van het hitteprotocol op de doelgroepen thuiswonende ouderen, jonge kinderen en minima / lage SES. Voor deze doelgroepen zijn doelgroepspecifieke acties geformuleerd. Het hitteprotocol is een dynamisch document. In de toekomst zullen meer doelgroepspecifieke acties voor de andere kwetsbare doelgroepen opgenomen worden.

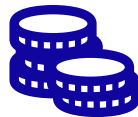
Ouderen

Ouderen, in het bijzonder mensen boven de 75 jaar, zijn het meest kwetsbaar. Dit komt omdat het lichaam van ouderen minder controle heeft over de lichaamstemperatuur en zich daardoor minder goed kan aanpassen aan extreme temperaturen. Het lichaam koelt daardoor minder goed af. Ook hebben ouderen minder snel dorst, waardoor ze vaak niet genoeg water drinken uit zichzelf.

Jonge kinderen

Jonge kinderen, in het bijzonder zuigelingen, verliezen meer vocht dan volwassenen. Het lichaam warmt sneller op en ze zijn minder goed in staat aan te geven als ze klachten of dorst hebben. Het is daarnaast van belang is om jonge kinderen vanaf een vroege leeftijd te beschermen voor uv-straling.

Minima / lage SES

Mensen die in armoede leven zijn extra kwetsbaar voor hitte omdat ze beperkte financiële middelen hebben voor de aanschaf van hittemaatregelen zoals zonwering, en kunnen zichzelf daardoor minder goed beschermen tegen de risico's van hitte. Daarnaast woont deze groep vaak in huurwoningen, waar het lastiger is om hittewerende maatregelen te nemen.

Chronisch zieken en medicijngebruikers

Chronisch zieken (hart- en vaat-, longziekten, obesitas en mentaal) en langdurig medicijngebruikers zijn kwetsbaar omdat hitte bestaande gezondheidsklachten kan verergeren en het medicijngebruik lichaamsprocessen kan beïnvloeden. Medicijnen hebben invloed op de werking van o.a. nieren, het hart- en vaatstelsel en regelmechanismen van de lichaamstemperatuur. Medicijnen kunnen daarnaast de zweetproductie hinderen en alertheid verminderen.

Migranten

Mensen met een migratieachtergrond, zoals Oekraïense vluchtelingen, statushouders, minderjarige vluchtelingen en arbeidsmigranten kunnen ook extra kwetsbaar zijn voor hitte. Migranten beheersen de Nederlandse taal vaak (nog) niet goed, waardoor standaard communicatiemateriaal hen niet bereikt. Bovendien verkeren zij vaak in een kwetsbare positie (zowel sociaal als economisch), waardoor ze lastiger hittemaatregelen kunnen treffen.

Dak- en thuislozen

Dak- en thuislozen kunnen minder gemakkelijk een verkoelende ruimte (zoals een woning) opzoeken en hebben vaker te maken met lichamelijke aandoeningen en/of verslavingen waardoor zij een verhoogd risico op oververhitting en uitdroging hebben. Ook hebben zij vaak geen sociaal netwerk om op terug te vallen.

Sporters en evenementenbezoekers

Sporters verliezen door de hitte verliezen extra veel vocht en hun lichaam warmt door de inspanning sneller op. Ook evenementenbezoekers bevinden zich vaak in temperatuurverhogende omstandigheden. Voorbeelden zijn de aanwezigheid van een grote menigte, een evenement in de volle zon of gebrek aan water.

*Klik om naar het
hoofdmenu te gaan*

WAAR

Waar in de gemeente Hengelo zijn inwoners kwetsbaar voor hitte?

Dit hoofdstuk brengt aan de hand van de gevoelstemperatuurkaart in beeld welke buurten en of wijken het meest kwetsbaar zijn voor hitte.

Gevoelstemperatuurkaart

*Klik om direct naar het
hoofdstuk te gaan*

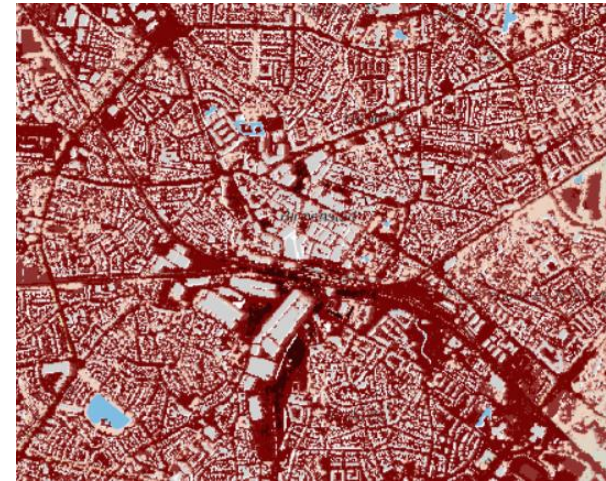
Gevoelstemperatuur

Een hoge gevoelstemperatuur kan bij mensen tot hittestress leiden. De gevoelstemperatuur geeft aan hoe warm een persoon het heeft in een bepaalde situatie. Als de gemeten luchttemperatuur bijvoorbeeld 30 °C is, kan het in de volle zon en uit de wind voelen als 40 °C.

De gevoelstemperatuurkaart laat de lokale gevoelstemperatuur op een hete zomermiddag zien. Figuur 3 laat een ingezoomd beeld van de gevoelstemperatuur in het centrum van Hengelo. Figuur 4 laat het beeld zien voor de hele gemeente. Met mogelijke extra verstedelijking kan de gevoelstemperatuur in de toekomst nog verder oplopen.

De hittekaart gevoelstemperatuur laat zien dat in de gemeente, en met name in het centrum, de gevoelstemperatuur door het hitte-eiland effect significant hoger is dan in de buitengebieden. Het landelijke en meer bosrijke gebied in de omgeving is aanzienlijk minder heet, maar ook de open weilanden rondom Hengelo worden erg warm tijdens een hete zomermiddag. Deze hoge temperaturen beïnvloeden de kwaliteit van leven en gezondheid van de bewoners. Met name de kwetsbare groepen zullen hier veel problemen van ondervinden. Het wordt daarom steeds belangrijker om de stijgende temperaturen tegen te gaan en de gevolgen te beperken door maatregelen te nemen vanuit de domeinen gezondheid (zoals het opstellen van een hitteprotocol), gebied (zoals het creëren van schaduw) en gebouw (zoals het plaatsen van zonnewering).

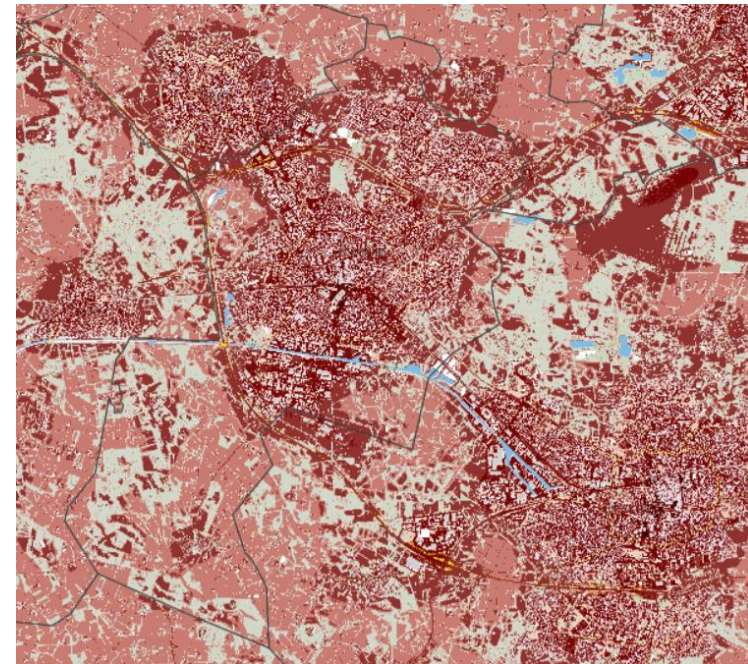
De gevoelstemperatuur is een van de kaarten die laat zien waar hittestress in de gemeente Hengelo een probleem is. Een vervolgactie is nodig om hier een beter beeld van te krijgen voor zowel gebied, gebouw als gezondheid.

Legenda:

Gematigde Hittestress: <32°C
Gematigde Hittestress: 32°C - 34°C
Sterke Hittestress: 35°C - 37°C
Sterke Hittestress: 38°C - 40°C
Extreme Hittestress (niveau 1): 41°C - 43°C
Extreme Hittestress (niveau 1): 44°C - 45°C
Extreme Hittestress (niveau 2): 46°C - 48°C
Extreme Hittestress (niveau 2): 49°C - 50°C
Extreme Hittestress (niveau 3): >50°C

Figuur 3 – Lokale gevoelstemperatuur op een warme zomerdag in 2022, uitsnede van het centrum van Hengelo (bron: Klimaateffectatlas)

Figuur 4 – Lokale gevoelstemperatuur op een warme zomerdag in 2022 in de gemeente Hengelo (bron: Klimaateffectatlas)

*Klik om naar het
hoofdmenu te gaan*

WAT

Wat doen we voor, tijdens en na een hitteperiode?

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van alle afspraken die per fase zijn gemaakt. Ook worden overige aandachtspunten beschreven die tijdens de bijeenkomst of gedurende het proces naar voren zijn gekomen.

Acties per fase

Aanvullende informatie

Financiën

*Klik om direct naar het
hoofdstuk te gaan*

Acties per fase

Bij de verschillende fases in het hitteprotocol horen verschillende type acties. Dit hoofdstuk biedt een overzicht van alle acties en maatregelen die opgehaald zijn bij partners. Per actie is opgenomen welke organisatie verantwoordelijk is voor de uitvoering daarvan.

Het hitteprotocol heeft als doel om gezondheidsproblemen tijdens hitteperioden te voorkomen en beperken. De acties in dit hitteprotocol richten zich daarom met name op het thema gezondheid. Daarnaast zijn er ook enkele acties opgenomen die betrekking hebben op de thema's gebied en gebouw. Aan de rechterkant van deze pagina worden deze thema's verder toegelicht.

**Acties
voorbereidingsfase**

**Acties
voorwaarschuwingfase**

**Acties
waarschuwingfase**

**Acties monitoring en
evaluatiefase**

**Acties preventie, kennisontwikkeling en
gedragsbeïnvloedingsfase**

 *Klik om direct naar de
acties per fase te gaan*

Maatregelen vanuit het thema **gezondheid** zijn erop gericht om gezondheidsproblemen tijdens hitteperioden te beperken, met name bij kwetsbare groepen. Voorlichting speelt hierbij een centrale rol

Maatregelen vanuit het thema **gebied** zijn gericht op de buitenruimte. De buitenruimte kan onderverdeeld worden in de openbare én private ruimte. Het doel van de maatregelen is om de omgevingstemperatuur in stedelijke gebieden te verminderen en een comfortabeler leefklimaat te creëren, met aangename gevoelstemperaturen en voldoende schaduw, vooral tijdens perioden van hitte

Maatregelen aan en in het **gebouw** hebben als doel om de binnentemperatuur van gebouwen tijdens hitteperioden op een acceptabel niveau te houden om hittestress te voorkomen en het welzijn voor de bewoners of gebruikers van het gebouw te verbeteren

Vorbereidingsfase

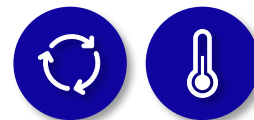
Klik hier om terug te
gaan naar de pagina
'Acties per fase'

Maart tot en met mei | Tijdens deze fase bereiden organisaties zich voor op de komende zomer. In deze fase wordt kennis geactualiseerd en worden informatiematerialen voorbereid. Er vindt afstemming tussen en voorbereiding van partners/betrokken professionals plaats, door het delen van kennis en het klaarzetten van protocollen/plannen/maatregelen voor (instructies over) het beperken van hittestress en gezondheidsschade als gevolg van hitte.

Organisatie		Kern actie	Toelichting actie	Doelgroep
Gemeente	Sociaal domein, communicatie	Inventariseren partijen	De gemeente inventariseert welke partijen bij de kwetsbare groepen achter de voordeur komen en informeert hen over het belang van communicatie rondom hitte.	Alle inwoners
	Coördinator hitteprotocol	Controleren contactinformatie	De gemeente controleert de contactinformatie van organisaties die betrokken zijn bij het hitteprotocol en vult deze informatie aan met nieuwe organisaties.	Alle inwoners
	Coördinator hitteprotocol	Informeren partners	De gemeente informeert partners over het hitteprotocol en de aankomende zomer en attendeert hen op het hitteprotocol.	Alle inwoners
	Coördinator hitteprotocol	Afspraken buurtcentra	De gemeente onderzoekt de mogelijkheid om afspraken te maken met buurtcentra en andere openbare koelteplekken over openingstijden in de avond tijdens de hitteperiode.	Kwetsbare inwoners
	Communicatie	Opstellen communicatie-materiaal	De gemeente onderzoekt de mogelijkheid om algemeen communicatiemateriaal op te stellen. Wanneer dit mogelijk is, deelt de gemeente dit met haar partners, zodat deze de informatie verder kunnen verspreiden.	Alle inwoners
	Coördinator hitteprotocol	Informeren BOA's	De gemeente informeert BOA's over hitte.	Alle inwoners
GGD		Actualiseren informatie	De GGD brengt de interne organisatie en communicatielijnen op hittegebied op orde en herzielt dit jaarlijks.	Interne organisatie
		Algemene acties	De GGD adviseert richting gemeenten en partners, o.a. bij ruimtelijke ontwikkelingen over het voorkomen van hitte en beantwoordt vragen van bewoners.	Alle inwoners
		Actualiseren eigen middelen	Actualiseren van eigen middelen, waaronder de teksten bij de hittewaarschuwingen en communicatieberichten	Alle inwoners
		Informeren medewerkers	De GGD informeert de eigen medewerkers zodat ze weten wat ze moeten doen als er hitteberichten verstuurd moeten worden	Alle inwoners

Vorbereidingsfase (vervolg)

Organisatie		Kern actie	Toelichting actie	Doelgroep
Rode Kruis		Kennisupdate over impact hitte	Het Rode Kruis actualiseert de informatie over hitte en gezondheid op de website. Zij schrijft/actualiseert een nieuwsbericht en/of persbericht en update de social media kanalen.	Alle inwoners
		Actieve kennisdeling en communicatie	Het Rode Kruis publiceert informatie over hitte en gezondheid op website en nieuwsbrief van het Rode Kruis. Daarnaast promoot het Rode Kruis de EHBO-app ter bevordering van de zelfredzaamheid.	Alle inwoners
Gezondheids-organisaties	Wijkkracht / Wijkkracht Hengelo	Opstellen extreem weer protocol	Wijkkracht / Wijkkracht Hengelo stellen calamiteitenplan / extreem weer protocol op.	Alle inwoners
Kind-specifieke organisaties	Symbio	Waarschuwen en creëren bewustwording	De scholen en IKC's zijn een vind- en werkplaats voor het sociaal domein. De kindspecifieke organisaties waarschuwen ouders en creëren bewustwording bij ouders en kinderen.	Jonge kinderen
Woning-corporaties	Welbions	Opstellen communicatie	De woningcorporatie stelt communicatiemateriaal (zoals flyers) op en bekijkt of het huidige beleid klopt en toereikend is.	Bewoners
	Welbions	Samenwerking corporaties	De woningcorporaties werken onderling samen om te zorgen voor eenduidige communicatie.	Bewoners
Maatschappelijke organisaties	Wijkcentra midden, wijkraad Slangenbeek	Informeren door wijkcentra	Wijkcentra en wijkraden bespreken mogelijke maatregelen en eenduidige communicatiemiddelen.	Alle inwoners

Voorwaarschuwingfase

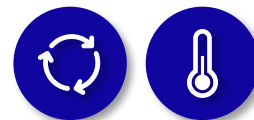
Juni tot en met september | In deze fase maakt iedere organisatie zich klaar voor een mogelijke periode van hitte. Organisaties treffen de laatste voorbereidingen voor waarschuwingsfase.

Klik hier om terug te gaan naar de pagina 'Acties per fase'

Organisatie		Kern actie	Toelichting actie	Doelgroep
Gemeente	Communicatie	Informeren inwoners	De gemeente informeert inwoners over de aankomende hitteperiode via eigen kanalen.	Alle inwoners
	Communicatie	Communicatiemateriaal delen	De gemeente deelt communicatiemateriaal met de betrokken partners.	Alle inwoners
GGD		Vragen beantwoorden	De GGD beantwoordt vragen van inwoners over de aankomende hitteperiode.	Alle inwoners
		Informeren ouders	De GGD informeert ouders van jonge kinderen over de gevaren van hitte. Hiervoor gebruikt de GGD het medium ' <u>Loes adviseert ouders</u> '. Daarnaast staat algemene informatie op de <u>website</u> .	Jonge kinderen
		Hitte-inspectie	Team Inspectie en Hygiëne inspecteert en adviseert op hitte bij kinderdagverblijven, BSO en gastouders.	Jonge kinderen
		Informeren eigen personeel	Doorsturen voorwaarschuwing naar eigen relevante afdelingen (zoals Jeugdgezondheidszorg). Berichtgeving in reguliere nieuwsbrieven.	Interne organisatie
Rode Kruis	Rode Kruis	Vrijwilligers mobiliseren	Het Rode Kruis treft voorbereidingen voor mogelijke inzet met vrijwilligers en/of Ready2Help om waar mogelijk te voorzien in een hulpbehoefte van hitte kwetsbare mensen tijdens (dreigende) noodsituaties.	Alle inwoners
	Rode Kruis	EHBO post voorbereiden	Vrijwilligers op de EHBO post van het Rode Kruis worden gebriefd en geïnformeerd over hoe ze moeten handelen bij hitte.	Vrijwilligers

Voorwaarschuwingfase (vervolg)

Organisatie		Kern actie	Toelichting actie	Doelgroep
Kind-specifieke organisaties	Symbio	Informereren ouders	Kindspecifieke organisaties informeren ouders over de maatregelen die op school genomen worden tijdens een hitteperiode.	Jonge kinderen
	Welbions	Flyers uitdelen	De woningcorporatie deelt flyers uit met informatie over de aankomende hitteperiode. Daarnaast wordt via de mail en sociale media hitte-informatie gedeeld.	Bewoners
Woning-corporaties	Welbions	Signalerendoor wijkcoaches	Medewerkers van de woningcorporaties die in de wijk komen hebben een signaleringsfunctie in de wijk. Wanneer zij op bezoek komen bij kwetsbare bewoners, waarschuwen zij hen of vragen de Energiecoaches om hen te informeren.	Bewoners

Waarschuwingfase

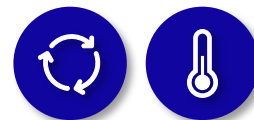
Gedurende activatie Nationaal Hitteplan | In deze fase wordt het hitteprotocol geactiveerd. Afspraken die hierin of tijdens eerdere fases zijn gemaakt worden door de betrokken organisaties uitgevoerd.

Klik hier om terug te
gaan naar de pagina
'Acties per fase'

Organisatie		Kern actie	Toelichting actie	Doelgroep
Gemeente	Communicatie	Informereren inwoners	De gemeente informeert inwoners via sociale media en andere kanalen over de hitteperiode.	Alle inwoners
		Vragen beantwoorden	De GGD beantwoordt vragen van inwoners en organisaties.	Alle inwoners
GGD		Informereren	Publieksinformatie verstrekken via ggdleefomgeving.nl	Alle inwoners
		Extra inspecties	De inspectie I&H voert inspecties uit bij o.a. kinderopvanglocaties en treft maatregelen indien nodig. Extra inspecties kunnen plaatsvinden naar aanleiding van een melding of op verzoek van de gemeente.	Kwetsbare inwoners
		Meldpunt woningvervuiling	Het meldpunt woningvervuiling van de GGD neemt hitte mee in advisering tijdens reguliere huisbezoeken. Bij hoge temperaturen worden maatregelen genomen indien nodig.	Kwetsbare inwoners
		Advies door JGZ	De jeugdgezondheidszorg afdeling van de GGD adviseert ouders over de hitteperiode en mogelijke maatregelen.	Kwetsbare kinderen
Rode Kruis		Inzetten van vrijwilligers	Met vrijwilligers en/of Ready2Help voorziet het Rode Kruis waar mogelijk in een hulpbehoefte van kwetsbare mensen tijdens (dreigende) noodsituaties. Bijvoorbeeld uitdelen van water met een check of mensen oké zijn, of gemeenten/organisaties ondersteunen bij het actief wijzen van mensen op koele locaties waar zij tijdens een warme periode terecht kunnen, contact leggen met hitte kwetsbare mensen.	Kwetsbare inwoners
		Actieve communicatie	Het Rode Kruis communiceert over hitte via sociale media en haar eigen website.	Alle inwoners

Waarschuwingsfase (vervolg)

Organisatie		Kern actie	Toelichting actie	Doelgroep
Gezondheids-organisaties	T-Zorg	Informeren medewerkers	De gezondheidsorganisaties informeren medewerkers via de mail welke stappen en maatregelen genomen moeten worden.	Cliënten
	T-zorg	Hitteprotocol	De gezondheidsorganisaties activeren hun interne hitteprotocol.	Cliënten
	T-Zorg	Informeren cliënten	De gezondheidsorganisaties delen hittewaarschuwingen met cliënten via schermen in de wachtkamer bij de huisarts. <i>(Dit gaat om een suggestie: willen jullie dit oppakken?)</i>	Cliënten
Maatschap-pelijke organisaties	Wijkcentra midden, Slangenbeek	IJs uitdelen	De maatschappelijke organisaties delen “buurtijsjes” uit in plaats van “buurtsoepjes”	Alle inwoners
	Wijkcentra midden, Slangenbeek	Activiteiten organiseren	De maatschappelijke organisaties organiseren meer verkoelende activiteiten in de buurt om mensen bij elkaar te brengen en te zorgen dat mensen naar elkaar omkijken.	Alle inwoners
	Wijkcentra midden, Slangenbeek	Koele ontmoetingsplek	De wijkorganisaties zorgen dat wijkcentra open zijn tijdens perioden van hitte en dat er gratis water beschikbaar is.	Alle inwoners
Kindspecifiek e organisaties	Symbio	Alternatief programma	Kindspecifieke organisaties zorgen voor alternatieve programma’s, zoals buitenspelen op koelere momenten.	Jonge kinderen
	Symbio	Water en zonnebrand uitdelen	Kindspecifieke organisaties zorgen dat kinderen voldoende water drinken en vragen ouders om kinderen ingesmeerd naar school of de opvang te sturen.	Jonge kinderen
Woning-corporaties	Welbions	Posters ophangen	De woningcorporaties hangen posters op in de hal van complexen met de geldende hittewaarschuwing en maatregelen die mensen zelf kunnen nemen.	Bewoners
	Welbions	Vragen beantwoorden	De woningcorporaties zorgen dat vragen van bewoners beantwoord worden.	Bewoners
	Welbions	Informeren huurders	Woningcorporaties informeren huurders over de hitteperiode en beantwoorden vragen van huurders.	Huurders

Monitoring en evaluatie

Klik hier om terug te
gaan naar de pagina
'Acties per fase'

September tot en met november | In deze fase wordt teruggeblikt op de afgelopen zomer. Tijdens de evaluatie wordt gekeken of het hitteprotocol en bijbehorende materialen voldoende zijn bijgewerkt. Nieuwe belanghebbenden kunnen worden toegevoegd. Nieuwe wetenschappelijke inzichten kunnen worden opgenomen. Verder kunnen praktische zaken, zoals links of verwijzingen, worden aangepast.

Organisatie		Kern actie	Toelichting actie	Doelgroep
Gemeente	Coördinator hitteprotocol	Evalueren	De gemeente plant en organiseert een evaluatiebijeenkomst met alle partners van het hitteprotocol om de voorgaande zomer en de inzet van het hitteprotocol en de doorlopende maatregelen te evalueren. Voorafgaand zet de gemeente een enquête uit onder de betrokken organisaties om input te verzamelen.	Partners gemeente
	Coördinator hitteprotocol	Evalueren	De gemeente evalueert de communicatiestrategie hitte van het afgelopen jaar en past deze eventueel aan.	Alle inwoners
GGD		Updaten gezondheids-monitor	De GGD zorgt iedere vier jaar voor een update van de gezondheidsmonitor.	Alle inwoners
		Monitoren ontwikkelingen	Monitoren landelijke ontwikkelingen rondom (voorkomen van) hittestress	Alle inwoners
Rode Kruis		Evalueren acties	Het Rode Kruis evalueert de eigen acties, vrijwilligers evalueren na specifieke acties. Daarnaast neemt het Rode Kruis deel aan de evaluatiebijeenkomst van de gemeente.	Algemeen
Maatschappelijke organisaties	Wijkcentra midden, wijkraad Slangenbeek	Enquête in de wijk	De wijkraden zetten een enquête uit in de wijk en bespreken de resultaten in wijkorgansaties/wijkraden. Deze evaluatie wordt publiekelijk gedeeld. Een suggestie is om dit te laten doen door studenten middels een project.	Alle inwoners
Kindspecifieke organisaties	Symbio	Evalueren	De kindspecifieke organisaties evalueren de hittemaatregelen jaarlijks, zodat de evaluatie een integraal onderdeel van de werkwijze vormt.	Jonge kinderen
	Symbio	Monitoren lokalen	De kindspecifieke organisaties monitoren jaarrond de temperatuur en CO ₂ waarden van lokalen.	Jonge kinderen
Woningcorporaties	Welbions	Interne evaluatie	De woningcorporatie evalueert interne acties en beleid en de werkwijze van de afgelopen zomer. Daarnaast wordt geëvalueerd of er trends zijn in de meldingen van afgelopen zomer.	Bewoners

Preventie, kennisontwikkeling en gedragsbeïnvloeding

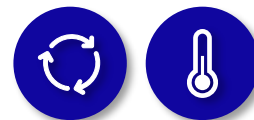
Klik hier om terug te gaan naar de pagina 'Acties per fase'

Doorlopend | Deze fase staat in het teken van het uitbreiden en verbeteren van kennis en informatie, maatregelen en instrumenten.

Organisatie		Kern actie	Toelichting actie	Doelgroep
Gemeente	Coördinator hitteprotocol	Beleidscyclus	De gemeente neemt het hitteprotocol op in de beleidscyclus.	Alle inwoners
	Coördinator hitteprotocol, fysiek domein	Inventariseren koelteplekken	De gemeente inventariseert en identificeert openbare koelteplekken in de stad waar inwoners verkoeling kunnen vinden tijdens perioden van hitte.	Alle inwoners
	Sociaal domein	Actualiseren watertappunten	De gemeente onderzoekt de mogelijkheid om een kaart met openbare watertappunten te ontwikkelen.	Alle inwoners
	Coördinator hitteprotocol	Acties BOA's	De gemeente inventariseert of BOA's een rol kunnen spelen tijdens perioden van extreme hitte.	Alle inwoners
	Fysiek domein	Verkenning bomenplant	Er vindt een verkenning plaats waar bomen geplant kunnen worden in de gemeente.	Alle inwoners
GGD		Koppeling regionaal	De GGD maakt de koppeling tussen de regionale en landelijke informatie en zorgt dat informatie compleet is.	Alle inwoners
		Informerende gemeente	De GGD neemt deel aan Omgevingstafels bij de gemeente, om expertise op gebied van milieu en gezondheid te delen. De GGD kan ook beleidsmatig meedenken over de vergroening van schoolpleinen.	Alle inwoners
		Beleidsadvies omgeving	De GGD kan assisteren in beleidsadvies voor bijvoorbeeld omgevingsvisies en projectplannen en kan hier ook de koppeling met andere thema's maken, zoals mentale gezondheid en leefstijl.	Alle inwoners
		Voorlichting hitte & gezondheid	Op aanvraag van/in overleg met gemeenten en organisaties kan de GGD voorlichting over hitte & gezondheid verzorgen (beperkte capaciteit).	Alle inwoners
Rode Kruis		Informerende	Ontwikkelen en delen van voorlichtingsmateriaal en wetenschappelijk onderzoek en internationale ervaringen van het landelijk klimaatcentrum.	Alle inwoners

Preventie, kennisontwikkeling en gedragsbeïnvloeding (vervolg)

Organisatie		Kern actie	Toelichting actie	Doelgroep
Woning- corporaties	Welbions	Panden verduurzamen	De woningcorporaties werken aan het verduurzamen van panden, waarbij de focus eerst ligt op panden die nu een E/F/G label hebben.	Bewoners
	Welbions	Vergroenen tuinen	De woningcorporaties starten een pilot project voor het vergroenen van tuinen.	Bewoners
	Welbions	Koele nieuwbouw	De woningcorporaties zoeken uit wat de mogelijkheden zijn om hitte in gebouwen te voorkomen bij nieuwbouw.	Bewoners
Maatschap- pelijke organisaties	Wijkcentra midden, wijkraad Slangenbeek	Wijkcentrum koelteplek	Wijkcentrum Slangenbeek wordt verbouwd. De wijkorganisatie zorgt ervoor dat dit een openbare koele plek wordt, zodat mensen hier tijdens hete periodes verkoeling kunnen zoeken.	Alle inwoners

Aanvullende opbrengsten

Naast de maatregelen en afspraken die zijn ingedeeld in de verschillende fases van het hitteprotocol, hebben de bijeenkomsten tot een aantal aandachtspunten geleid. Deze zijn samengevat in dit hoofdstuk.

Aanvullende organisaties

De gemeente Hengelo heeft een stakeholderanalyse uitgevoerd om organisaties te identificeren die in contact staan met de kwetsbare inwoners in de gemeente. In deze eerste versie van het hitteprotocol zijn nog niet alle organisaties die uit deze analyse naar voren kwamen aangesloten. Denk hierbij aan verschillende thuiszorgorganisaties, kinderopvangorganisaties, organisaties gericht op minima en organisaties die in contact staan met anderstaligen. Het is de intentie om deze organisaties in de komende jaren bij het hitteprotocol te betrekken om zo meer doelgroep specifieke acties toe te kunnen voegen aan het hitteprotocol. De coördinator van het hitteprotocol houdt daarom contact met de organisaties op de lijst, zodat zij in het vervolg opnieuw benaderd kunnen worden.

Rol van de gemeenschap

Tijdens de verdiepende bijeenkomst met de partners kwam naar voren dat de gemeenschap een belangrijke rol kan spelen in het voorkomen van hitte-effecten bij kwetsbare inwoners. Zo deelde een van de partners bijvoorbeeld het idee om hitte tips en een oproep te delen in buurt-Whatsappgroepen om inwoners op te roepen op hun buurtgenoten, zoals oudere burens, te letten. De gemeente gaat onderzoeken hoe zij hier een impuls aan kan geven.

Maak het leuk!

Daarnaast werd benadrukt dat hittemaatregelen niet alleen informerend moeten zijn, maar ook stimulerend en leuk. Door gezellige activiteiten te organiseren, kunnen hittemaatregelen op een laagdrempelige manier onder de aandacht gebracht worden. Wijkcentra kunnen hier, in samenwerking met de gemeente, een grote rol in spelen. Het is belangrijk dat er bij de activiteiten voldoende verkoeling aanwezig is. Ook dienen thuiswonende ouderen betrokken te worden bij deze activiteiten, omdat zij tijdens hitte zowel kwetsbaar zijn voor hittestress als eenzaamheid. De gemeente gaat inventariseren op welke wijze deze hitte-activiteiten georganiseerd zouden kunnen worden.

Gezamenlijk communicatiemateriaal

Goede communicatie over hitte is essentieel. De boodschap bereikt niet altijd direct alle hittekwetsbare personen. De gemeente en betrokken partners van het hitteprotocol vinden het belangrijk om dezelfde boodschap te delen, zodat ze een uniform en duidelijk beeld over hiterisico's en – maatregelen kunnen uitdragen. Wanneer verschillende organisaties dezelfde informatie delen, bereik je een grotere groep inwoners en vertrouwen zij de informatie meer. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor een gezamenlijk informatiebericht, dat lokale organisaties vervolgens verder kunnen verspreiden. Het Rode Kruis heeft hitte-informatie in verschillende talen, dit zou als basis kunnen dienen. Tijdens de verdiepende werksessie werd ook het idee geopperd om een app te ontwikkelen om Hengelo-specifieke hitte-informatie te verspreiden naar inwoners.

Financiën

Het hitteprotocol bundelt zowel bestaande activiteiten van partners en gemeente Hengelo als nieuwe acties om gezondheidsgevolgen van hitte te voorkomen en beperken. Omdat de meeste maatregelen aansluiten bij het reguliere werk, blijven de meerkosten voor zowel de betrokken partners als gemeente beperkt en is er nu geen apart gemeentelijk budget gereserveerd. De betrokken partners dienen zelf hun acties te financieren. Gemeentelijke acties voor de coördinator van het hitteplan, de afdeling communicatie, het sociale en het fysieke domein worden bekostigd uit de bestaande programma's, zoals klimaatadaptatie en gezondheid. De overlap met de klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda maakt het mogelijk aan te sluiten op reeds beschikbare middelen, zoals de Impulsregeling Klimaatadaptatie. Daarnaast is er (beperkt) budget beschikbaar vanuit het GALA.

In de opstartfase monitoren we nauwgezet wat de acties werkelijk kosten; blijken ze financieel niet haalbaar, dan zoeken we aanvullende middelen of stellen we de actie uit. Door alle hittemaatregelen expliciet te labelen in de financiële administratie houden we grip op voortgang en financiën.

Klik om naar het
hoofdmenu te gaan

INFO

Waar vind ik aanvullende informatie?

Vanuit het RIVM, Rode Kruis en de GGD is er al veel informatiemateriaal beschikbaar. In dit hoofdstuk is een overzicht opgenomen van het beschikbare informatiemateriaal, de contactgegevens van hulplijnen en de websites met aanvullende informatie.

RIVM

GGD

Rode Kruis

Klik om direct naar het
hoofdstuk te gaan

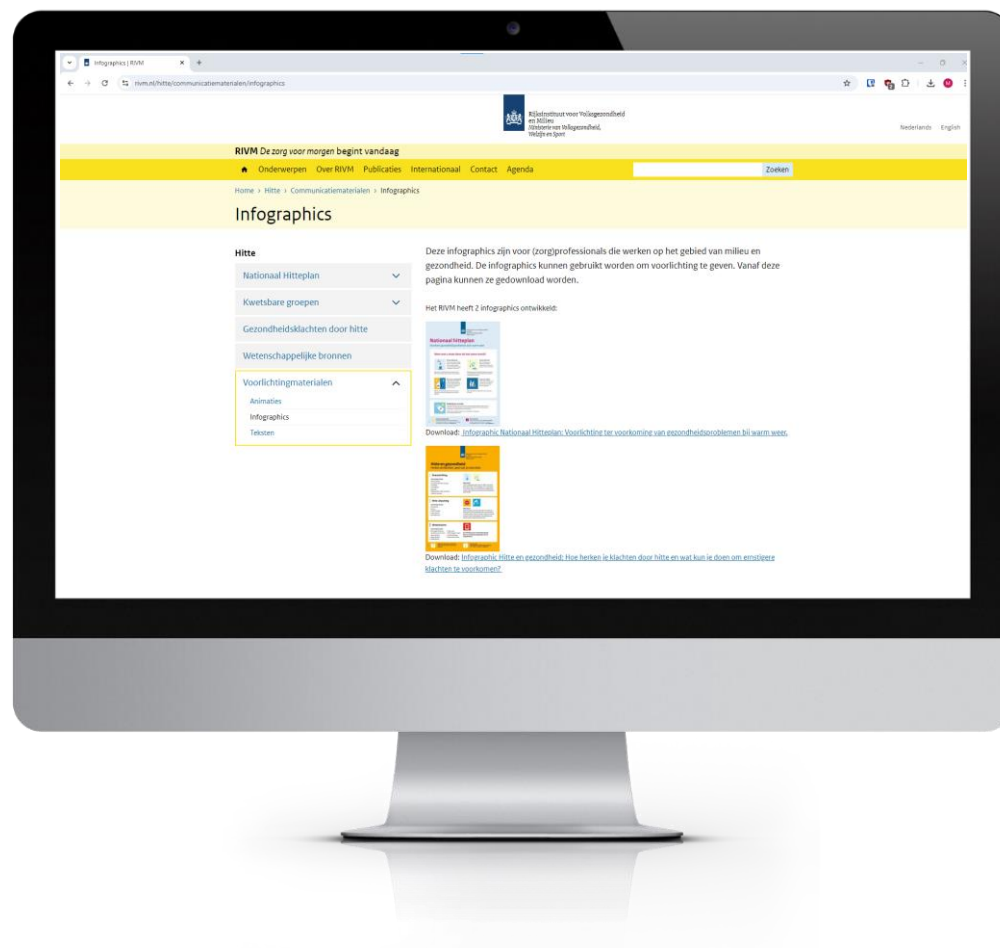

Het RIVM heeft een waarschuwingssysteem, het Nationaal Hitteplan, dat communiceert aan organisaties en professionals in de zorg en mantelzorgers. Het Nationaal Hitteplan beschrijft drie momenten waarop het RIVM communiceert over hitte. Pas als er een grote kans is op aanhoudende of extreme hitte wordt het Nationaal Hitteplan 'geactiveerd'. Organisaties en gemeenten kunnen zichzelf aanmelden voor het waarschuwingssysteem via deze [link](#). Geadviseerd wordt om niet alleen een persoonlijk werk-e-mailadres op te geven, maar ook een algemeen e-mailadres, zodat waarschuwings-mails ook gedurende vakantieperiodes opgepakt kunnen worden.

Verder heeft het RIVM diverse communicatiemiddelen ontwikkeld, zoals animaties, infographics en teksten die uitleggen hoe je hitteklachten kunt herkennen en wat inwoners kunnen doen om koel te blijven tijdens warme perioden. De informatie is beschikbaar via de [website](#).

Informatie gezonde leefomgeving

Het RIVM heeft een rapport gepubliceerd waarin ze de maatschappelijke waarde van een gezonde en groene leefomgeving verkennen. De verkenning maakt duidelijk hoe de waarde voor een gemeente of wijk inzichtelijk kan worden gemaakt en in geld is uit te drukken. Met kennis over de waarde kunnen lokale beleidsmakers het effect van gezondheid en groen beter afwegen tegen de kosten.

De GGD is verantwoordelijk voor het adviseren van het algemene publiek en instanties in de regio over hoe om te gaan met aanhoudende hitte. Daarnaast beantwoordt de GGD vragen van bewoners, gemeenten en instanties over hitte en gezondheid.

De GGD heeft een landelijke website met informatie en tips: [Zomer en hitte](#), [GGD leefomgeving](#). Op deze website komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod: gezondheidsklachten door hitte, tips voor in de zon, kleine kinderen en hitte en tips om je huis koel te houden.

Onderzoek verkoeling

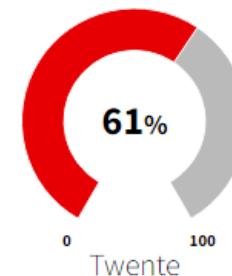
De GGD heeft onderzoek gedaan naar verkoeling bij hitte. Het [onderzoeksrapport](#) bevat concrete aanbevelingen voor gemeenten, woningcorporaties en provincies.

Twentse Gezondheidsverkenning – GGD Twente

GGD Twente heeft in juli 2023 onderzoek gedaan naar de invloed van hitte op inwoners in Twente. Genieten inwoners van Twente van de warmte of vinden ze het soms veel te heet? Welke maatregelen nemen mensen om zichzelf, hun huis en hun tuin/balkon koel te houden? En zijn er (voldoende) koele plekken in de buurt? De GGD deelt de resultaten in de [Twentse Gezondheidsverkenning](#). Hiernaast staan een aantal resultaten uit het onderzoek.

Kan voldoende verkoeling vinden in de buurt tijdens aanhoudend warm weer

“Ik mis watertappunten om een flesje water te vullen of bijvoorbeeld jezelf nat te maken.”

Kan voldoende verkoeling vinden in woning tijdens aanhoudend warm weer

Heeft bij aanhoudende hitte extra aandacht voor kwetsbare groepen

Figuur 5 Resultaten hitte-onderzoek Twente (GGD Twente Panelonderzoek, 2023)

Rode Kruis

Het Rode Kruis kan organisaties op verschillende manieren ondersteunen tijdens een periode van hitte. Zij hebben veel informatiematerialen beschikbaar, waaronder:

- Snelle check hitte
- Een flyer over hitte in diverse talen
- Hittewaaiers
- Drink-draaischijf

Tevens is er op de website van het Rode Kruis informatie te vinden. Tijdens een warme periode komt deze informatie prominent naar voren. Tabel 2 toont wat het Rode Kruis beschikbaar heeft (onder voorbehoud van veranderingen). Organisaties kunnen het informatiemateriaal, indien zij dit willen

gebruiken, zelf opvragen bij het Rode Kruis. Aanvullend op het papieren informatiemateriaal heeft het Rode Kruis de EHBO app ontwikkeld. Deze app is gratis te downloaden vanuit verschillende stores.

Naast dat het Rode Kruis informatiemateriaal verstrekt, kan zij gedurende de voorbereidingsfase of tijdens hitteperioden ondersteunen door de inzet van vrijwilligers. Tijdens (dreigende) noodsituaties door hitte kan het Rode Kruis ondersteunen door bijvoorbeeld het uitdelen van flesjes water met een check of mensen oké zijn. Daarnaast kan het Rode Kruis tijdens (dreigende) noodsituaties gemeenten of organisaties ondersteunen bij het actief verwijzen naar koele locaties of gebouwen waar mensen

tijdens een warme periode terecht kunnen.

Het Rode Kruis is te benaderen via de hulplijn (telefoonnummer voor Nederlandstaligen: 070 44 55 67 8, Whatsapp-Hulplijn voor Nederlands- en anderstaligen: +31 97 01 02 86 96 4). Deze hulplijn is bereikbaar voor vragen en kan eventuele hulpverzoeken uit zetten binnen de organisatie van het Rode Kruis. Zodra er een voorwaarschuwing komt (vanuit het RIVM) informeert het Rode Kruis haar partners, vrijwilligers en hulpvragers.

Tabel 2 Materialen Rode Kruis

Materiaal	Extra toelichting	Aan te vragen door ...
Snelle check hitte	Deze kaart laat met een snelle check zien of je goed voorbereid bent op hitte, en of je voldoende drinkt.	Professionele partners
Flyer over hitte	Beschikbaar in Chinees, Engels, Arabisch, Pools, Spaans, Portugees, Turks, Oekraïens, Russisch	Professionele partners
Hittewaaiers	Hittewaaier met tips over hoe om te gaan met hitte. De hittewaaiers kunnen in overleg gedrukt worden	Professionele partners
Drink-draaischijf	De drink-draaischijf is speciaal ontwikkeld voor ouderen en kan bijhouden hoeveel water ze drinken op warme dagen. De drink-draaischijven kunnen in overleg gedrukt worden	Professionele partners
EHBO app	De gratis EHBO app van het Rode Kruis geeft EHBO-instructies voor verschillende noodgevallen, waaronder bij hitte. Deze app is gratis te downloaden vanuit verschillende stores.	Hele bevolking
Hulplijn	De hulplijn is bereikbaar voor vragen en kan eventuele hulpverzoeken uit zetten binnen de organisatie van het Rode Kruis.	Hele bevolking

Colofon

Titel:	Hitteprotocol
Opdrachtgever:	Gemeente Hengelo
Adviesbureau:	TAUW
Projectteam TAUW:	Ruben van Baare, Jacqueline Banken, Eefje Vissers-Dortmans
Kenmerk:	1297674
Aantal pagina's:	33
Datum:	26 mei 2025